

De Fontys Rockacademie De balans na vier jaar vakonderwijs

De Fontys Rockacademie te Tilburg ging in september 1999 van start. Nu, nauwelijks vier jaar later, heeft de school als eerste van een handvol Nederlandse vakopleidingen voor pop- en rockmuziek een afgestudeerde: Maartje Simons. Zij studeerde 14 mei jongstleden af als Performer op het instrument drums. Reden genoeg voor Slagwerkkant om deze eerste Nederlandse HBO-opleiding voor pop- en rockmuziek eens kritisch te onderzoeken. We trokken onze meest studentikoze outfit aan en doken een dag en een nacht in de wereld van de Rockacademie.

tekst en foto's door Dennis Boxem

De Fontys Rockacademie is een betrekkelijk kleine opleiding met zo'n 150 studenten. De school is gevestigd in een bescheiden gebouw net buiten het centrum van Tilburg. Het docententeam bestaat bijna uitsluitend uit bekende namen uit de Nederlandse (en Belgische) pop- en rockwereld. Op slagwerkgebied wordt er lesgegeven door onder anderen Koen Lieckens (K's Choice), Hans van den Hurk (Seven Eleven), René Creemers (The Drumbassadors) en Arthur Lijten (Blowbeat).

Om toegelaten te worden moeten studenten een toelatingsexamen doen. Wie denkt dat iedereen daar op zijn sloffen doorheen komt, vergist zich. René Creemers legt uit: 'We streven ernaar om per jaar acht drummers toe te laten. Dat is af en toe nog goed zoeken, want het niveau van de aanmeldingen is af en toe echt heel slecht. Het kan dus ook zijn dat er per jaar minder beginnen.'

Kandidaten moeten een opname van hun spel insturen en op basis daarvan wordt een voorselectie gemaakt. Tijdens een aantal voorspeeldagen moeten de studenten vervolgens laten zien dat ze ook echt kunnen spelen. 'Het is dus absoluut niet zo dat zomaar iedereen wordt toegelaten tot de opleiding. Het niveau ligt wat betreft instrumentbeheersing wel lager dan bij het conservatorium, maar de doelstellingen van de Rockacademie zijn ook gewoon heel anders'. Naast het praktische toelatingsexamen moet iedere kandidaat een test Muziektheorie afleggen. Deze weegt minder zwaar mee voor de toelating, maar dient vooral om het theoretisch niveau van de kandidaten vast te stellen.

Drumles en bandles

De Rockacademie kent vier afstudeerrichtingen: Performer, Docent, Ondernemer en Technisch Specialist. Tijdens het eerste, oriënterende jaar worden de belangrijkste onderdelen uit deze vier afstudeerrichtingen belicht. Studenten gaan daarbij op onder-

Maartje Simons, die als eerste drummer afgestudeerde aan de Rockacademie

zoek in alle disciplines van de muziekindustrie en ontmoeten mensen uit de praktijk.

Het eigenlijke muziek maken gebeurt in de twee zogeheten Skills-vakken: Skills Band en Skills Instrument. Voor een drummer bestaat Skills Instrument uit drumlessen. Eén uur in de week klassikaal en een half uur in de week privé. Dat laatste ter onder-

Jorn Kortooms, eerstejaars student

steuning en uitbreiding van de klassikale lessen. Je zit als drummer op de Rockacademie dus zeker niet alleen maar achter een drumstel.

De Skills Band-lessen vormen de muzikale basis van de Rockacademie. Hiervoor worden studenten per jaar ingedeeld in een aantal bands. Deze bands moeten in een lesperiode (bestaande uit een of twee

blokken van twee maanden) vast omschreven opdrachten uitvoeren. Of het nu gaat om het schrijven van eigen materiaal of het bewerken van covers, de opdracht is altijd gerelateerd aan een bepaalde periode uit de popgeschiedenis. Zo komt tijdens de opleiding de gehele periode van de jaren vijftig tot heden aan bod. Aan het einde van ieder blok moeten de bands hun verrichtingen presenteren tijdens een live-concert.

Richting kiezen

Aan het begin van een periode moet elke student voor zijn Skills Band-vakken een zogenaamde Skills-map maken. Hierin noteert hij zijn leerdoelen en verder staat er in de map veel achtergrondinformatie, zoals een priklijst en een podiumopstelling. De Skills-map vormt, samen met het afsluitende optreden en een opname daarvan, de basis voor het tentamencijfer. Ook bij Skills Instrument wordt met een Skills-map gewerkt, maar daarbij is de inhoud individueel.

De vakken Skills Band en Skills Instrument komen ieder jaar terug. Een ander terugkerend vak is Muziektheorie, dat klassikaal wordt gegeven. De lesstof begint eigenlijk bij de absolute basis, maar het niveau loopt redelijk snel op. Muziektheorie maakt onderdeel uit van een blok communicatie- en analysevakken, met daarin verder lessen die aandacht besteden aan bijvoorbeeld computervaardigheid, muzieknotatie en sequencing software.

Maartje Simons: 'Als ik één ding van de Rockacademie heb geleerd, is het dat je toch alles zelf moet doen. Doe je niets, dan gebeurt er ook niets.'

Aan het eind van het eerste jaar moeten de studenten een afstudeerrichting kiezen. Die keuze moeten ze grondig onderbouwen. In de drie jaar daarna volgt iedere student, naast de vakken die specifiek gericht zijn op zijn afstudeerrichting, ook de algemene Skills-vakken en natuurlijk zijn eigen Skills Instrument.

Woensdagmiddag 13.00 uur Skills Band tweedejaars

In de kelders van rocktempel 013 klinkt een gruisige drukte. In een vijftal oefenruimtes zijn een aantal tweedejaarsstudenten bezig om met hun bandje een aantal muziekstukken door de mangel te halen. Achter iedere deur komt je een muur van herrie tegemoet, met de meest uiteenlopende muziek. In ruimte 1 klinkt een stevige disco-esque beat, op de voet gevolgd door een pittige gitaarsolo. Maar 't is nog niet helemaal waar deze band-in-woording heen wil, want wat moet er nou met de brug gebeuren, en hoe zit 't met die zanglijnen?

René Creemers is een van de docenten die de bandlessen ondersteunen: 'We laten de studenten zoveel mogelijk zelf doen en zelf naar oplossingen te zoeken. Wij sturen waar nodig een beetje bij, en verder zo min mogelijk. Met dit nummer zit deze groep een beetje vast. Dat kun je hebben, soms'. Een deur verderop klinkt een popnummer met een latinfeel. Maar ook hier loopt 't, aan de gezichten van de

studenten te zien, niet helemaal zoals het moet. 'En als je het tempo eens wat omlaag doet', suggereert Creemers. En zo simpel kan het dus zijn.

Aan de balie staat een groepje studenten te balen. De drummer is niet komen opdagen en dus kan de band niet verder. 'Dat is het enige gevaarlijke aan groepslessen als deze. De groep is zo sterk als de zwakste schakel. Het is aan de band om te zorgen dat iedereen toch aanwezig is, maar soms haakt er iemand toch gewoon helemaal af en dat is bij deze student een beetje het geval.'

Studentbegeleiding

De Rockacademie heeft in de eerste vier jaar van haar bestaan de nodige ontwikkelingen doorgemaakt. Koen Lieckens vertelt: 'Er vindt regelmatig overleg plaats waarbij we alle vakken evalueren en proberen te bepalen waar verbeteringen kunnen worden aangebracht. Ieder jaar weer zijn er regeltjes die veranderen. Dat is voor studenten en docenten wel vervelend en lastig, maar je kunt er weinig aan doen. Dat hoort nu eenmaal bij een opleiding die nog maar net draait.'

Lieckens houdt zich naast het doceren ook bezig met de studentbegeleiding. 'De begeleiding van studenten is voor ons heel belangrijk. We hebben niet alleen contact met studenten die extra aandacht nodig hebben, maar met iedere student. We proberen iedereen zoveel mogelijk op maat les te

geven. Input van de studenten is daarom heel belangrijk. De richtlijnen van het onderwijsprogramma staan wel vast, maar de invulling daarvan proberen we zoveel mogelijk naar wens voor elkaar te krij-

René Creemers: 'We streven ernaar om per jaar acht drummers toe te laten.'

gen. Je kunt eigenlijk zelf bepalen wat je wilt leren. Dankzij die input komen we ook te weten waar de zwakke punten in het lesaanbod zitten en dat is ook erg belangrijk.'

Overbodig

Bij de oprichting en gedurende het eerste jaar van de Rockacademie was het commentaar van muzi- >>

Waarom een Rockacademie?

Er zijn meerdere opleidingen in Nederland waar serieus aandacht wordt geschonken aan popmuziek (zie overzichtje op pagina 43). Wat dat betreft kun je als muzikant op diverse plaatsen terecht. De Fontys Rockacademie wil zich profileren door de studenten een breed pakket te bieden en in te spelen op de actuele situatie van de popmuziek in al haar geledingen. Dat klinkt niet echt swingend, maar popmuzikant zijn heeft nu eenmaal meer om het lijf dan enkel muziek maken met een popbandje.

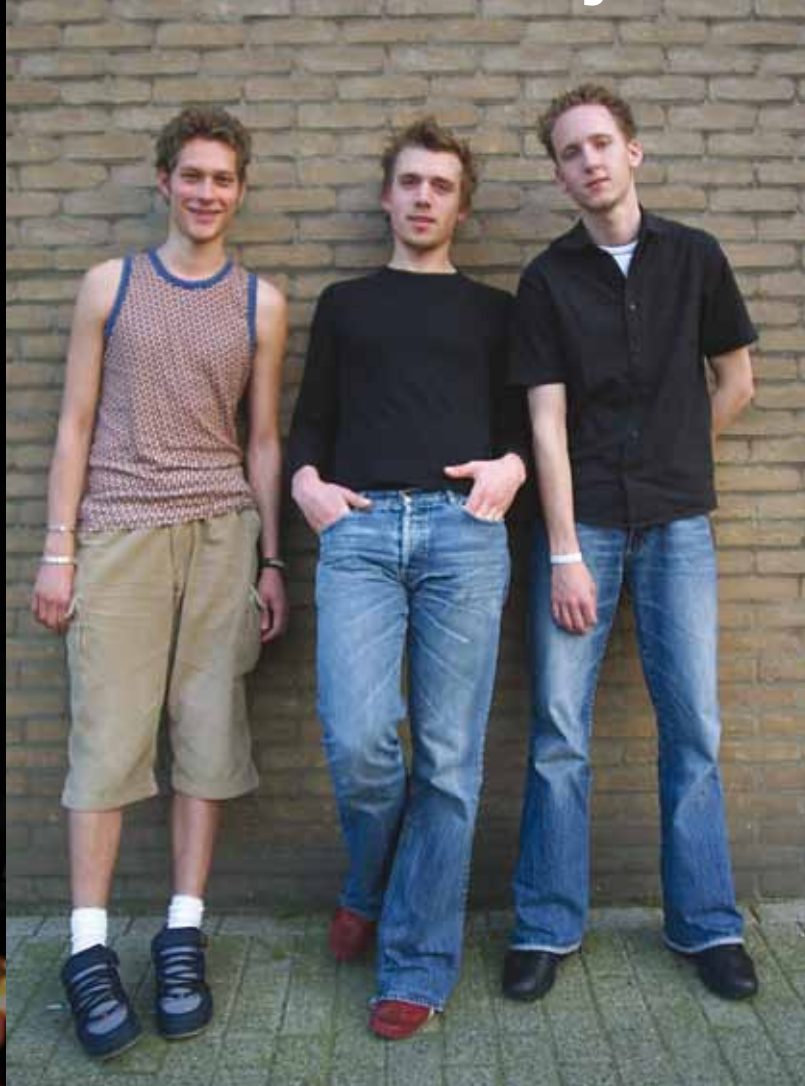
Je krijgt als aspirant popster te maken met een hoop randverschijnselen. Om blunders te voorkomen

die grote sterren als Elton John, Status Quo en Kiss eerder maakten, krijg je naast een gedegen muzikale opleiding ook onderricht in bijvoorbeeld het produceren van cd's en videoclippen. Maar dat is lang niet alles: hoe zet je een goed live-optreden neer? Hoe onderhandel je met een geïnteresseerde platenmaatschappij? Dit soort vragen worden voor een popmuzikant vaak pas actueel als hij al voor het blok staat, en dan is het dus te laat om nog kennis of ervaring op te doen. Je kunt op de Rockacademie kiezen uit vier afstudeerrichtingen, waarvan de namen voor zich spreken: Performer, Docent, Ondernemer en

Technisch Specialist. Na het eerste jaar, waarin je van al deze disciplines mag proeven, moet je je keuze maken. Daarbij word je goed begeleid en je moet ook met een goed verhaal komen om je keuze te onderbouwen. Speerpunt blijft het ontwikkelen van muzikale vaardigheid. Behalve in drums kun je op de Rockacademie ook les nemen in gitaar, bas, keyboards, zang en songschrijven. Zoals René Creemers op deze pagina's al aangeeft, wordt er wat betreft pure instrumentbeheersing minder van de studenten verwacht dan op de conservatoria. Dat betekent voornamelijk dat wordt afgestapt van

het idee dat een student die goed jazz en fusion speelt, ook wel de simpelere rock- en poppartijen aan zal kunnen. Wat je hier leert, is zuiver pop- en rockmuziek maken. Je hoeft dus niet te kunnen soleren over het schema van John Coltrane's *Giant Steps*. Doel is om van de student een totaal-muzikant te maken die, als het ooit zover komt, niet als een naïeve beginnende de rockjungle binnenstapt. Je moet als beroepskracht kunnen functioneren in de wereld van de popmuziek. Als je dat onder de knie hebt, dan ben je goed voor het diploma dat na vier jaar studie op je ligt te wachten. (Jean-Paul Heck)

Marc Bruijn: 'De belangrijkste docenten aan de Rockacademie zijn de studenten zelf.'

V.l.n.r. Barry Meulenbroek, Bram van den Berg en Marc Bruijn

>> kanten, conservatoria en media niet van de lucht. Het niveau van de studenten zou niet hoog genoeg zijn, de opleiding zou overbodig zijn en misschien wel het belangrijkste: popmuziek zou niet te leren zijn. Creemers haalt zijn schouders ervoor op: 'Dat laatste zeiden ze vroeger over jazz natuurlijk ook, en tegenwoordig heeft ieder conservatorium een afdeling Lichte Muziek. Bij de toelatingen hier wordt vooral bekeken hoe een drummer in een band functioneert. Het komt dus ook voor dat er drummers aangenomen worden die van zichzelf al wel lekker spelen, maar nog nooit drumles hebben gehad. Die moeten dan behoorlijk aanpoten in het begin. Bij de Rockacademie ligt de nadruk nogal op de zakelijke en organisatorische kant van het muziek maken, en dat is iets waar de conservatoria nog erg in achterblijven.'

Donderdagavond 20.00 uur Performance Night derdejaars

Café Bolle is een middelgroot café in het hartje van Tilburg. Op een nogal krap podium staat een indrukwekkende hoeveelheid PA-apparatuur te wachten op de eerste van acht derdejaarsbands die

tentamen komen doen. Voor de studenten is het de afsluitende avond, de vuurproef voor de buitenwereld. De bands zullen niet alleen op hun muzikale kunnen beoordeeld worden, maar vooral ook op *performance*, interactie tussen muzikanten en aankleding. Noem het een bandwedstrijd zonder winnaars of verliezers.

De eerste band doet, met dank aan de heren van de PA, de naam van de Rockacademie eer aan. Oorverdovende jaren-tachtighardrock met stevig gitaarwerk en een zanger die herinneringen oproept aan Judas Priest en Deep Purple. Dit optreden wordt gevolgd door een singer-songwriterproject met akoestische gitaren en mooi ingetogen drumwerk. De toon van de avond is gezet, want de extreme stijldiversiteit zal nog zes bands lang aanhouden. Eenzijdigheid leren ze in ieder geval niet op de Rockacademie. Alle bands hebben niveau, staan overtuigend op het podium en hebben ook duidelijk plezier in het *performen*.

Kinderziektes

Marc Bruijn, Barry Meulenbroek en Bram van den Berg zijn drie van de studenten die acte de présence

geven tijdens de Performance Night. Marc en Bram zijn derdejaars studenten. Barry is eerstejaars: 'Ze hebben vaak nog mensen nodig om de bands compleet te maken. Dan kun je voor een extra punt meedoen en doe je meteen meer ervaring op.' Barry is bijna klaar met zijn eerste jaar en heeft de afstudeerrichting Performer gekozen. 'Ik ben hier toch gekomen om te spelen.' Ook Bram doet de afstudeerrichting Performer: 'Ik heb eigenlijk altijd al drummer willen worden. Toch is het niet zo dat iedereen voor Performer kiest. Volgens mij zijn we zelfs in de minderheid.' Marc heeft gekozen voor Techniek: 'Daar heb je toch wat meer zekerheid mee, en spelen doe ik toch wel.'

Volgens de twee derdejaars is er de afgelopen jaren organisatorisch een hoop verbeterd aan de opleiding. 'In het eerste jaar waren er bijvoorbeeld nauwelijks plekken om te oefenen en werd er continu met de spullen heen en weer gesleept. Dan had je een lokaal gereserveerd en stond er geen drumstel. Of er waren andere studenten die lokalen reserverden, alleen omdat ze een uurtje op een drumstel wilden kloten. Dat is allemaal leuk en aardig, maar wij moesten natuurlijk ook gewoon kunnen studeren', aldus Bram. 'Nu is er een aparte drumruimte die je kunt reserveren en er komt er nog een bij. Ook zijn de lokalen nu beter ingericht, al is het geluid vaak nog erg slecht.'

Ondanks de kinderziektes van de jonge opleiding, zijn de drie studenten behoorlijk positief: 'Het geweldige aan de Rockacademie is dat er helemaal geen onderlinge concurrentie is. Niemand kijkt met scheve ogen naar de ander en iedereen helpt elkaar en geeft elkaar ideeën', aldus Barry. 'De belangrijkste docenten aan de Rockacademie zijn de studenten zelf. Je kunt echt ontzettend veel van elkaar leren', voegt Marc eraan toe. 'De Rockacademie geeft gewoon een perfecte leeromgeving waarmee je kunt doen wat je zelf wilt. En je doet veel contacten op met andere muzikanten. Dat is ook erg belangrijk.'

Proefkonijnen

Maartje Simons is de trotse bezitter van het allereerste diploma dat aan de Rockacademie werd uitgereikt. Tijdens haar afstuderen in '03's Batcave speelde ze sets met twee van haar huidige bands: de door voormalig Urban Dance Squad-frontman Rudeboy opgezette League Of XO Gentleman en Casino, de band waarmee ze al eens in de finale van De Grote Prijs van Nederland stond. Daar was Simons ons ook al opgevallen vanwege haar puntige grooves en pittige breaks (zie Slagwerkkant 113). Ook tijdens haar afstuderen liet ze zien over een muzikaal gehoor te beschikken, want ze speelde geen noot te veel. Voor het optreden met de League kleepte ze haar vierdelige drumkit nog verder uit. Zonder toms en met twee snaredrums liet Simons zien dat ze echt wel weet wat grooven is. Het was een eindexamamen waar ook de halve Nederlandse pers op afkwam. 'Dat was wel even vreemd ja, al die tv-camera's voor m'n neus. Ze wilden ook nog met die camera's op het podium komen staan, maar dat vond ik toch niet zo'n goed idee.'

>>

TRAVIS BARKER
Blink 182

Crafted with precision, controlled every step of the way.

zildjian.com

Zildjian®

SERLUI b.v. PB 82 1420 AB Uithoorn
Tel. 0297 567788 www.serlui.nl music@serlui.nl

Maartje Simons: 'Je zou kunnen zeggen dat wij een soort proefkonijnen waren.'

>> Maartje Simons behoort tot de eerste lichte studenten die aan de Rockacademie begon. 'Je zou kunnen zeggen dat wij een soort proefkonijnen waren. Ik heb na de middelbare school eerst toelatingsexamen gedaan aan het conservatorium in Rotterdam. Daar ben ik ook begonnen aan de vooropleiding, maar ik vond dat daar veel te veel aandacht voor jazz was, en te weinig voor pop en rock. Op een gegeven moment ben ik gestopt en heb ik een opleiding doktersassistente gedaan. Toen zag ik een advertentie van de Rockacademie. Ik heb de gok gewaagd en toelatingsexamen gedaan. Niemand wist toen nog wat het ging worden en we hebben die eerste jaren ook veel zelf moeten uitzoeken. Dat heeft ook wel eens tot discussies geleid.'

Zelf doen

'Op een gegeven moment beweerde iemand zelfs dat het niet mogelijk zou moeten zijn dat drummers als Performer afstuderen, omdat ze toch altijd achteraan zitten. Volslagen onzin natuurlijk. Een ander probleem was het vinden van een stageplek als Performer. Je kunt natuurlijk niet zomaar naar een band toe stappen en zeggen dat je even drie maanden bij ze komt drummen. Ik heb gemazzeld dat ik precies op dat moment werd gevraagd om met Rudeboy een Flashback-tournee te gaan doen.'

Voor de toekomst is Simons niet bang: 'We zijn bezig om met de League een plaat op te nemen en we hebben een hoop optredens staan. Als de plaat een succes wordt, zit ik prima. Zo niet, dan zal ik verder moeten kijken. Door alles wat ik de afgelopen jaren heb gedaan, word ik wel aan alle kanten gevraagd. Ook dingen buiten het drummen vind ik heel interessant, zoals licht- en geluidstechniek. Ik heb ook al een bandcoaching-project met jongeren gedaan. Daarnaast zie ik het wel zitten om in de toekomst mijn eigen muziekprojecten op te zetten.'

'Ik sta ook stand-by om voor Koen Liekens in te vallen bij K's Choice. Die verwacht van de zomer zijn eerste kindje, net op het moment dat de band gaat touren. Komt dat kind een week eerder, dan heb ik weer niets. Maar als ik één ding van de Rockacademie heb geleerd, is het dat je toch alles zelf moet doen. Doe je niets, dan gebeurt er ook niets.'

Kwaliteit

Iedere student kan wel een vak noemen dat hij liever vandaag dan morgen zou zien verdwijnen, maar er is één punt waar iedereen het over eens is: de lessen Skills Instrument mogen ruimschoots uitgebreid worden. Niemand vindt anderhalf uur drumles in de week voldoende. Op dat ene belangrijke punt na, overheerst de tevredenheid. Kritiek is er zeker, maar iedereen neemt vervolgens ook ruimschoots de tijd om al het goede aan zijn opleiding te benadrukken. De Rockaca-

demie lijkt er dus in te zijn geslaagd om in vier jaar tijd een opleiding te realiseren die met plezier en overgave gevolgd wordt.

De Rockacademie werd in 1999 opgericht wegens het ontbreken van een vakopleiding voor muzikanten die iets anders wilden dan jazz en klassieke muziek. Het is na slechts vier jaar en één afgestudeerde lastig te bepalen of de school dit gat succesvol heeft opgevuld, maar de tekenen zijn gunstig. Het Tilburgse initiatief is inmiddels gevolgd door popopleidingen in Enschede en Leeuwarden en ook de meeste conservatoria hebben hun lesaanbod 'Lichte Muziek' eens flink onder de loep genomen. Sommige hebben zelfs een aparte popafdeling opgezet. Deze ontwikkelingen en de kwaliteit van leerlingen, docententeam en lesprogramma geven aan dat de Fontys Rockacademie zijn plaats tussen de bestaande muziekvakopleidingen wel heeft gevonden. ■

Popopleidingen in Nederland

- Fontys Rockacademie Tilburg (HBO)
- Saxion Pop Academie Enschede (HBO)
- Hanzehogeschool Academie voor Popcultuur Leeuwarden (HBO)
- Friesland College Pop & Media Leeuwarden (MBO)
- Rotterdams Conservatorium (HBO, studierichting Pop)
- Conservatorium Alkmaar (HBO, afdeling Jazz & Pop)
- Hogeschool voor de kunsten Arnhem (HBO, Lichte Muziek, na eerste jaar kun je kiezen voor specialisatie Popmuziek)
- Conservatorium van Amsterdam (HBO, opleiding Popmuziek start september 2003, toelatingsexamens in juni)